

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL DE LINGVISTICĂ „IORGU IORDAN – AL. ROSETTI”
REZULTATELE MONITORIZĂRII POSTURILOR DE RADIO ȘI DE TELEVIZIUNE
în luna mai 2011

În luna mai 2011, au fost monitorizate (de către echipa alcătuită din Blanca Croitor, Adina Dragomirescu, Ana-Maria Mihail, Carmen Mîrzea Vasile, Alexandru Nicolae, Irina Nicula, coordonator Rodica Zafiu) 12 posturi de televiziune (**TVR 1, Antena 1, Pro TV, Realitatea TV, Prima TV, TVR 2, TVR Cultural, Kanal D, Antena 3, B1 TV, OTV și 10 TV**) și două posturi de radio (**Radio România Actualități și Europa FM**), alese în funcție de: audiență, acoperire națională, pondere a emisiunilor informative și de dezbatere, asumarea unui rol cultural și educativ.

S-au efectuat 300 de ore de monitorizare, urmărindu-se în primul rând transmisiunile de la orele de vârf, în special emisiunile de știri și dezbateri. Au fost monitorizate sub aspect lingvistic doar intervențiile verbale și mesajele scrise (titrări, crawluri) pentru care își asumă responsabilitatea redactorii și colaboratorii posturilor respective, nu și secvențele verbale aparținând invitaților în studio.

1. În această perioadă au fost înregistrate, ca și în precedentele sesiuni de monitorizare, câteva greșelile elementare de scriere (în titluri sau în crawluri), privind ortografierea cu *i / ii / iii* la finalul cuvintelor și folosirea cratimei: „Nu **fii** nesimțit!” (Antena 3, 12.V) – corect: *nu fi*; „**copii** și animăluțele pe care le am în grijă nu mai au mâncare” (Kanal D, 17.V) – corect: *copiii*; „**duce-ți-vă** naibii!” (Antena 3, 15.V) – corect: *duceți-vă*; „**Dute** la tanti...” (Pro TV, 29.V) – corect: *du-te*. Greșelile de acest tip nu sunt numeroase, dar apariția lor la posturi de televiziune de largă audiență este regretabilă.

2. S-au înregistrat în continuare unele pronunțări neîngrijite, populare și regionale: „au ieșit pe **ușe**, iar din **ușe** Marin Preda i-a spus” (OTV, 17.V) – corect: *ușă*; „**țigarea** din gură” (Radio România Actualități, 26.V) – corect: *țigara*; „îl verificați la **servici**?” (Kanal D, 24.V); „așa-i la **servici**” (OTV, 12.V); „să le folosim la **servici** sau chiar în vacanță” (Antena 1, 17.V) – corect: *serviciu*; „pe **statele** de plată ale Ministerului de Externe” (Prima TV, 3.V) – corect: *statele*. Destul de frecvente sunt deplasările de accent, produse fie de necunoașterea formei corecte, fie din neatenție: „sunt cu ochii cât **butelia**” (10 TV, 11.V) – corect: *butelia*; „să-și deschidă toți **receptorii**” (10 TV, 26.V) – corect: *receptorii*; „**editor**” (TVR Cultural, 4.V) – corect: *editor*; „**curatorul**” (TVR Cultural, 23.V) – corect: *curator*; „peste o sută de **prematuri**”; „tratarea **prematurilor**”; „niciun copil **premat**” (Europa FM, 20.V) – corect: *premat*, *prematuri*; „privind **prevederile** directivei-cadru” (OTV, 29.V) – corect: *prevederile*; „egalitatea între **etnii**” (OTV, 24.V) – corect: *etnii*.

3. În domeniul morfologiei, în afara unor abateri persistente, semnalate și în monitorizările precedente, s-au înregistrat câteva forme greșite în flexiunea verbelor – „depinde cum **interferă**” (10 TV, 26.V) – corect: *interferează*; „**nu** mai **fă** afacerile alea” (10 TV, 24.V) – corect: *nu (mai) face* – și a substantivelor: „o serie de **uzini** de tratare a apelor” (OTV, 29.V) – corect: *uzine*. În câteva cazuri, s-a constatat prezența tiparului popular, nerecomandabil, de extindere a marcării genitivului sau a dativului cu *lui/lu’*, în locul exprimării flexionare: „ați citit scrisoarea **lui Monica**?” (10 TV, 13.V) – corect: *Monicăi*; „să-i lase numai lui moștenirea, nu și **lu’ soră-sa**” (10 TV, 13.V) – corect: *soră-sii/ surorii sale*. S-a folosit destul de frecvent forma de feminin plural *ultimile*, în locul celei corecte, *ultimele*: „**ultimile** portofolii” (TVR Cultural, 19.V); „pentru **ultimile** două minute” (TVR Cultural, 20.V); „**ultimile** sesizări” (OTV, 29.V).

4. Mai puțin frecvent decât în etapele precedente s-au înregistrat unele dezacorduri ale numeralelor compuse – „treizeci și **unu** de litere” (Pro TV, 10.V) – corect: *treizeci și una de litere*; „o sută cincizeci și **unu** de proprietăți” (Realitatea TV, 1.V) – corect: *o sută cincizeci și una de proprietăți* –, asociate și cu utilizarea unei forme necultivate, invariabile: „**Doișpe** steluțe?” (Kanal D, 9.V) – corect: *douăsprezece*. Greșeala care constă în utilizarea formei de masculin *doișprezece*

în exprimarea orei a fost mai rar întâlnită în această perioadă: „au închis cârciumile la **doisprezece**, întâi la zece și pe urmă la **doisprezece**” (OTV, 24.V) – corect: **douăsprezece**.

5. Utilizarea fără prepoziția funcțională *pe* a pronumelui relativ *care* cu funcție de complement direct continuă să fie o greșeală frecventă: „exemplul **care** l-a dat domnul primar” (Realitatea TV, 8.V) – corect: *exemplul pe care l-a dat domnul primar*; „obiecte **care** femeile sau copiii nu le abordează cu ușurință” (Prima TV, 8.V) – corect: *obiecte pe care femeile sau copiii nu le abordează/folosesc cu ușurință*; „mai e și chestiunea aceasta, **care** trebuie s-o luăm în calcul” (TVR Cultural, 5.V) – corect: *mai e și chestiunea aceasta, pe care trebuie s-o luăm în calcul*; „chestiile astea **care** le faci tu” (Kanal D, 17.V) – corect: *chestiile astea pe care le faci tu*; „reacția **care** o ai față de cel care vine la paravan, ca și vedere” (Kanal D, 31.V) – corect: *reacția pe care o ai*; „d’ăia **care** i-am vopsit și acum sunt băieți buni” (10 TV, 17.V) – corect: *pe care i-am vopsit*; „mai ales voi, **care** vă poartă cântecul popular prin tradiție” (10 TV, 24.V) – corect: *pe care vă poartă cântecul popular prin tradiție*; „niște drepturi **care** vi le-a luat actuala soție a lui” (OTV, 2.V) – corect: *pe care vi le-a luat*; „ăsta-i sistemul **care** trebuie să-l avem” (Antena 3, 4.V) – corect: *pe care trebuie să-l avem*. Pronumele *care* este folosit greșit, invariabil, și în alte construcții, de tipul anacolutului: „sunt și români **care** le este teamă când văd astfel de lucruri” (Realitatea TV, 3.V) – corect: *sunt și români căroră le este teamă când văd astfel de lucruri*; „Sunt și oameni, acei *single forever*, să zicem, **care** le place să trăiască singuri” (Prima TV, 15.V) – corect: *căroră le place să trăiască singuri*; „problema fiind de craniu, **care** apar toate necazurile de sănătate” (OTV, 29.V) – corect: *problema fiind de craniu, din cauza căruia apar toate necazurile de sănătate*.

6. Folosirea lui *și* parazită (în secvența *ca și*) persistă și chiar se extinde: „ca **și** prejudicii aduse statului” (Realitatea TV, 23.V) – corect: *ca prejudicii*; „Am început ca **și** medic.” (Prima TV, 8.V) – corect: *ca medic*; „i-a preluat ca **și** personaje” (10 TV, 10.V) – corect: *ca personaje*; „calitățile pe care le are ca **și** manager” (Europa FM, 17.V) – corect: *ca manager* etc.

7. Sunt destul de frecvente calcurile semantice inutile după engleză: „Au arătat [...] aceeași **determinare** care i-a făcut campioni” (Realitatea TV, 22.V) [cf. engl. *determination* „hotărâre; stabilire”] – recomandat, în acest context: *hotărâre*; „acesta a mulțumit fanilor și colegilor pentru **suport**” (TVR 1, 14.V) [cf. engl. *support* „ajutor; sprijin”] – recomandat: *sprijin*; „Mihaela, care este **contentul** acestui...?” (Prima TV, 8.V) [cf. engl. *content* „conținut”] – recomandat: *Mihaela, în ce constă acest...?*; „[C. S.], ca de obicei în ultima vreme, **într-o dublă capacitate**, cea de analist politic, dar și cea de director cândva al Serviciului de Informații Externe” (Europa FM, 2.V) [cf. engl. *capacity* „calitate; competență”] – recomandat: *...într-o dublă calitate*.

În concluzie, în această sesiune de monitorizare s-a constatat o reducere a anumitor categorii de greșeli (de flexiune a substantivelor, de folosire a numeralelor), în vreme ce alte abateri (folosirea relativului *care*, clișeul *ca și*, calcurile semantice inutile) au rămas destul de frecvente.